

Bruxelles, 22. prosinca 2016.
(OR. en)

15782/16

**Međuinstitucijski predmet:
2016/0414 (COD)**

JAI 1114
DROIPEN 227
COPEN 402
CT 15
CODEC 1940

PRIJEDLOG

Od:	Glavni tajnik Europske komisije, potpisao g. Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Datum primitka:	22. prosinca 2016.
Za:	g. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2016) 826 final
Predmet:	Prijedlog DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o suzbijanju pranja novca sredstvima kaznenog prava

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2016) 826 final.

Priloženo: COM(2016) 826 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 21.12.2016.
COM(2016) 826 final

2016/0414 (COD)

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o suzbijanju pranja novca sredstvima kaznenog prava

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

- **Razlozi i ciljevi prijedloga**

Nakon nedavnih terorističkih napada koji su počinjeni na tlu Europske unije i šire postalo je jasno da za sprečavanje i borbu protiv terorizma EU treba djelovati u području svih politika. Terorističkim organizacijama i organiziranom kriminalu potrebno je financiranje kako bi održavali kriminalne mreže, novačili nove članove i samostalno počinjavali teroristička djela. Izoliranje terorista od njihovih izvora financiranja, otežavanje teroristima da izbjegnu otkrivanje kad se koriste tim sredstvima i iskorištavanje relevantnih informacija o financijskim transakcijama ključni su doprinosi borbi protiv terorizma i organiziranog kriminala.

Problem financiranja terorizma nije novost. Europska unija već raspolaže alatima za pristupanje tom problemu, među kojima su postojeće kazneno zakonodavstvo, suradnja među tijelima za izvršavanje zakonodavstva i postupci za razmjenu relevantnih informacija te zakonodavstvo za sprečavanje i borbu protiv pranja novca koje se neprekidno osnažuje.

Međutim, narav financiranja terorizma mijenja se s vremenom, pa EU mora djelovati na odlučan, trenutni i sveobuhvatan način kako bi osuvremenio postojeće zakonodavstvo, osigurao da ga svi relevantni dionici u potpunosti provode i otklonio utvrđene nedostatke. Uniji je potrebna i bolja suradnja među nadležnim tijelima, koja mora biti prekogranična i uključivati relevantne agencije EU-a, kako bi se poboljšala distribucija informacija i pronašli oni koji financiraju terorizam.

Cilj je ovoga Prijedloga direktive, najavljenog u Komisijinu Akcijskom planu za jačanje borbe protiv financiranja terorizma od 2. veljače 2016.¹, borba protiv pranja novca s pomoću kaznenog prava. Navedeni se cilj ostvaruje predloženom Direktivom time što će se provesti međunarodne obveze u ovom području, uključujući Konvenciju Vijeća Europe o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenoga kaznenim djelom i o financiranju terorizma iz 2005., CETS br. 198 („Varšavska konvencija”) te relevantne preporuke Stručne skupine za financijsko djelovanje (FATF).

Područje primjene postojećih instrumenata na razini EU-a (posebno Okvirne odluke 2001/500/JHA²) ograničeno je te se tim instrumentima ne osigurava sveobuhvatna kriminalizacija kaznenog djela pranja novca. Sve države članice smatraju pranje novca kaznenim djelom, ali postoje znatne razlike među njihovim definicijama onoga što se smatra pranjem novca, o tome koja su kaznena djela glavna – tj. temeljna kriminalna aktivnost kojima je stvorena imovina koja se pere – te u razini sankcija. Postojeći zakonodavni okvir nije sveobuhvatan ni dovoljno dosljedan da bi bio u potpunosti djelotvoran. Kriminalci i teroristi mogu iskorištavati razlike u zakonodavnim okvirima pa odlučiti provoditi svoje financijske transakcije u državama članicama čije mjere za sprečavanje pranja novca smatraju najslabijima.

¹ COM(2016) 50 *final*, 2. veljače 2016.

² Okvirna odluka Vijeća 2001/500/PUP od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima (SL L 182, 5.7.2001.)

Štoviše, na operativnoj razini razlike u definicijama i opsegu kaznenih djela pranja novca te sankcijama koje se za njih primjenjuju utječu na prekograničnu policijsku i pravosudnu suradnju među nacionalnim nadležnim tijelima te na razmjenu informacija. Na primjer, razlike u opsegu glavnih kaznenih djela financijsko-obavještajnim jedinicama (FOJ-evima) i tijelima za izvršavanje zakonodavstva u određenoj državi članici otežavaju usklađivanje s drugim državama EU-a u pristupanju problemu prekograničnog pranja novca (npr. u pogledu pranja novca povezanog s poreznim kaznenim djelima). U okviru savjetovanja provedenog za pripremu ovog Prijedloga, sudionici u praksi – uključujući agencije kao što su Europol i Eurojust – naveli su kako su razlike u kriminalizaciji ovog kaznenog djela u zakonodavstvima država članica prepreke djelotvornoj policijskoj suradnji i prekograničnim istragama.

Aktivnosti kriminalaca i kriminalnih organizacija osmišljene su za ostvarivanje dobiti. U biti, pranje novca iskorištavanje je zarade od brojnih prekograničnih nezakonitih aktivnosti, kao što su trgovina drogom, trgovina ljudima, nedopuštena trgovina oružjem i korupcija, kako bi se steklo, konvertiralo ili prenijelo imovinu uz prikrivanje prave prirode njezina podrijetla radi upotrebe dobiti od tih kaznenih djela u zakonitom gospodarstvu. Pranje novca omogućuje kriminalnim organizacijama ostvarivanje koristi od njihovih nezakonitih aktivnosti i održavanje njihovih aktivnosti. Jača kaznena reakcija na pranje novca doprinosi borbi protiv financijski poticaja koji su razlog za kriminal.

Na svjetskoj razini, prema procjeni Ujedinjenih naroda, ukupna je imovinska korist ostvarena kaznenim djelima u 2009. iznosila otprilike 2,1 bilijuna USD, odnosno 3,6 % svjetskog BDP-a³. Imovinska korist ostvarena kriminalnim aktivnostima na glavnim nezakonitim tržištima u Europskoj uniji za čije postojanje postoje dokazi procjenjuje se na 110 milijardi EUR⁴. Iznos novca koji se u EU-u trenutačno uspijeva oduzeti samo je mali dio procijenjene imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima⁵.

Pojedinci i skupine uključeni u teroristička djela služe se kriminalnim mrežama ili sami pribjegavaju kaznenim djelima kako bi financirali svoje aktivnosti, nakon čega se služe shemama za pranje novca za konverziju ili stjecanje sredstava za financiranje svojih operacija te prikrivanje nezakonite naravi tih sredstava. To znatno povećava privlačnost organiziranog kriminala. Izvor sredstava brojnih terorističkih ćelija koje djeluju u Europi kaznena su djela kao što su trgovina drogom, trgovina kulturnim dobrima ili lažni zahtjevi za kredit. Veće terorističke organizacije također pribjegavaju različitim vrstama kriminalnih aktivnosti kako bi financirale terorističke aktivnosti. Nadalje, teroristi se mogu služiti kriminalnim organizacijama za logističku potporu, odnosno teroristi bi od takvih zločinačkih skupina mogli kupovati lažne isprave ili vatreno oružje, a te bi organizacije potom mogle prati sredstva stečena tim putem. Ojačani pravni okvir EU-a stoga bi pridonio djelotvornijem rješavanju problema financiranja terorizma i smanjio prijetnju terorističkih organizacija umanjujući njihovu sposobnost financiranja vlastitih aktivnosti.

Uvođenjem minimalnih pravila za definiciju kaznenih djela pranja novca, primjenom te definicije na teroristička kaznena djela i druge teške kriminalne aktivnosti te usklađivanjem

³ Ured Ujedinjenih naroda za droge i kriminal, „Ocjena nedopuštenih financijskih tokova koji proizlaze iz trgovine drogom i transnacionalnog organiziranog kriminala”, listopad 2011.

⁴ *Od nezakonitih tržišta do zakonitih poduzeća: portfelj organiziranog kriminala u Europi, završno izvješće o provedbi projekta Portfelja organiziranog kriminala (OCP)*, ožujak 2015.

⁵ Izvješće „Isplati li se još uvijek kriminal? Oduzimanje imovine stečene kaznenim djelima u EU-u. Pregled statističkih podataka u razdoblju od 2010. do 2014.”, Europol, srpanj 2016.

predmetnih sankcija ojačat će se postojeći kaznenopravni okvir EU-a za borbu protiv pranja novca širom Europe. Predloženom direktivom poboljšat će se postojeća prekogranična suradnja i razmjena informacija među nadležnim tijelima te će se kriminalcima onemogućiti iskorištavanje razlika među nacionalnim zakonodavstvima. Tim će se mjerama osigurati ojačani pravni okvir za borbu protiv pranja novca u EU-u, poboljšati provedba zakonodavstva i u većoj mjeri odvracati od terorističkih i kriminalnih aktivnosti. Njima će se djelotvornije pristupiti problemu financiranja kaznenih djela i terorizma te će se tako povećavati unutarnja sigurnost EU-a i sigurnost njegovih građana.

- **Potreba za provođenjem odgovarajućih međunarodnih standarda i obveza te djelotvornom borbom protiv pranja novca**

Cilj je ovoga Prijedloga uvesti međunarodne zahtjeve koji proizlaze iz Varšavske konvencije te preporuke Stručne skupine za financijsko djelovanje u pogledu kriminalizacije pranja novca.

U preporuci br. 3. Stručne skupine za financijsko djelovanje (FATF⁶) države članice pozivaju se na kriminalizaciju pranja novca na temelju Konvencije Ujedinjenih naroda protiv nedopuštene trgovine narkoticima i psihotropnim supstancama (Bečka konvencija) od 1988. i Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (Konvencija iz Palerma) od 2001. U preporuci se od država zahtijeva kriminalizacija pranja prihoda ostvarenih svim teškim kaznenim djelima kako bi se uključio najveći mogući raspon glavnih kaznenih djela (ona sadržava i popis kategorija glavnih kaznenih djela kao što su terorizam, uključujući financiranje terorizma, trgovina ljudima, krijumčarenje migranata, nedopuštena trgovina oružjem, kaznena djela protiv okoliša, prijevara, korupcija ili porezna kaznena djela), ali se i zadržava diskrecijsko pravo države u pogledu načina na koji se to postiže. U preporuci se državama dopušta da ne primijene kazneno djelo pranja novca na osobu koja je počinila glavno kazneno djelo te se od njih zahtijeva da osiguraju djelotvorne, razmjerne i odvracajuće kaznene sankcije za fizičke osobe te kaznenu (ili građansku ili upravnu) odgovornost i sankcije za pravne osobe. U preporuci se poziva i na kriminalizaciju pomoćnih aktivnosti kao što su sudjelovanje, udruživanje ili dogovaranje radi provedbe, pokušaja provedbe, pomaganja i sudionništva, olakšavanja i savjetovanja kriminalnih aktivnosti, osim ako je to dopušteno osnovnim načelima domaćeg prava.

Varšavska konvencija najsvieobuhvatnija je međunarodna konvencija o pranju novca (uključujući odredbe povezane s kriminalizacijom pranja novca te odredbe o zamrzavanju i oduzimanju imovine, kao i međunarodnoj suradnji). Od stranki Varšavske konvencije zahtijeva se donošenje zakonodavnih mjera za olakšavanje prevencije, istrage i kaznenog progona pranja novca, kao i djelotvornog zamrzavanja i oduzimanja imovine ostvarene kaznenim djelima i sredstava kojima su počinjena. Ta Konvencija u nekoliko vidova premašuje zahtjeve preporuke FATF-a time što čini nebitnim podliježe li glavno kazneno djelo kaznenom pravu države u kojoj je počinjeno kazneno djelo pranja novca, time što državama omogućuje primjenu niže razine namjere te time što od njih zahtijeva da osiguraju da prethodne ili istodobne presude za glavno kazneno djelo i precizno utvrđivanje glavnog kaznenog djela nisu preduvjet za presudu za kazneno djelo pranja novca.

⁶ FATF je najvažnija međunarodna stručna skupina zadužena za određivanje standarda u području sprečavanja pranja novca i borbe protiv financiranja terorizma (SPNFT-a). Članice su FATF-a Europska komisija i 15 država članica, a preostalih 13 su članice Moneyvala, regionalnog tijela sličnog FATF-u koje provodi samoprocjene i međusobne procjene mjera za SPNFT koje su na snazi u državama članicama Vijeća Europe.

Varšavsku konvenciju potpisalo je 26 država članica EU-a, a dosad ju je ratificiralo samo 17. EU ju je potpisao, ali ne i ratificirao. Ovaj je Prijedlog direktive važan korak prema EU-ovoj ratifikaciji Varšavske konvencije.

Cilj je ovog Prijedloga provedba prethodno navedenih međunarodnih zahtjeva. U određenim područjima prijedlog premašuje te zahtjeve: njime se uspostavlja najniža razina najvećih sankcija i kriminalizira pranje novca za osobne potrebe, odnosno slučajevi u kojima je osoba koja pere imovinu stečenu kriminalnom aktivnošću ujedno i počinitelj povezanog glavnog kaznenog djela, iako je pranje novca za osobne potrebe ograničeno na konverziju ili prijenos i utaju ili prikrivanje. Uz opće kategorije kaznenih djela navedenih na popisu glavnih kaznenih djela koje je utvrdio FATF i koji je uspostavljen Varšavskom konvencijom u popis sadržan u ovom Prijedlogu uključeni su kiberkriminal i kaznena djela za koja postoji zakonodavstvo na razini EU-a kojim su utvrđena glavna kaznena djela upućivanjem na relevantne zakonodavne akte EU-a.

- **Usklađenost s postojećim odredbama politike u određenom području politike**

Ovaj je Prijedlog dio svjetske borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma putem provedbe preporuke br. 3 Stručne skupine za financijsko djelovanje (FATF), međuvladina tijela koje utvrđuje i promiče primjenu međunarodnih standarda u tom području te putem provedbe relevantnih međunarodnih konvencija. On je i dio širih nastojanja na razini EU-a za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma ojačavanjem represivnih mjera protiv kriminalnih organizacija i onih koji se bave financiranjem terorizma.

U okviru Europskog programa sigurnosti donesenog u travnju 2015.⁷ poziva se na dodatne mjere u području financiranja terorizma i pranja novca. Ističući da je „glavni [...] cilj organiziranog kriminala dobit”, u okviru europskog programa sigurnosti poziva se na jačanje kapaciteta za izvršavanje zakona radi rješavanja problema financiranja organiziranog kriminala te se naglašava da se „[m]eđunarodne kriminalne mreže koriste [...] zakonitim poslovnim strukturama za prikrivanje izvora svoje dobiti te je stoga potrebno djelovati kako bi se riješio problem prodiranja organiziranog kriminala u zakonito gospodarstvo”. Cilj Europskog programa sigurnosti bio je i rješavanje problema povezanosti terorizma i organiziranog kriminala, pri čemu je naglašeno da organizirani kriminal pomaže terorizmu nabavljanjem oružja, financiranjem putem krijumčarenja droge i prodiranjem na financijska tržišta.

Komisija je 2. veljače 2016. predstavila Akcijski plan za jačanje borbe protiv financiranja terorizma. Jedna je od ključnih mjera u okviru Akcijskog plana bilo razmatranje mogućeg prijedloga direktive za uvođenje minimalnih pravila za definiciju kaznenih djela pranja novca (primjenom te definicije na teroristička kaznena djela i druge teške kriminalne aktivnosti) te usklađivanje sankcija. Navedeno je objašnjenje glasilo da teroristi često pribjegavaju imovinskoj koristi ostvarenoj kaznenim djelima za financiranje svojih aktivnosti i u tom se procesu služe operacijama pranja novca. Stoga bi kriminalizacija pranja novca pridonijela rješavanju financiranja terorizma.

U Rezoluciji Europskog parlamenta od 25. listopada 2016. o borbi protiv korupcije i daljnjem postupanju nakon rezolucije Odbora CRIM (2015/2110(INI))⁸ ističe se da sudjelovanje u

⁷ COM(2015) 185 *final* od 28. travnja 2015.

⁸ Rezolucija Europskog parlamenta od 23. listopada 2013. o organiziranom kriminalu, korupciji i pranju novca: preporuke za radnje i inicijative koje treba poduzeti (2013/2107(INI))

kriminalnim aktivnostima može biti povezano s kaznenim djelima terorizma i poziva se na jačanje zakonodavstva EU-a u području borbe protiv organiziranog kriminala i pranja novca kako bi se osigurala djelotvornost borbe protiv terorizma.

Ovim se Prijedlogom jačaju i postojeće mjere čiji je cilj otkrivanje, onemogućivanje i sprečavanje zlouporabe financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma, odnosno Četvrta direktiva o sprečavanju pranja novca⁹ (4. AMLD), u kojoj su utvrđena pravila osmišljena za borbu protiv zlouporabe financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma, i Uredba o prijenosu novčanih sredstava¹⁰. Rok za prenošenje 4. AMLD-a i Uredbe (EU) 2015/847 pomaknut je na raniji datum, 1. siječnja 2017. Brojne su izmjene 4. AMLD-a predstavljene 5. srpnja 2016.¹¹ kako bi se pojačao preventivni okvir za borbu protiv pranja novca, posebno pristupanjem rizicima u nastajanju i povećavanjem kapaciteta nadležnih tijela u pogledu pristupa informacijama i njihove razmjene.

Tim se pravnim instrumentima pomaže u sprečavanju pranja novca i olakšavanju istraga u predmetima pranja novca. Međutim, pomoću njih se ne rješava problem ove inicijative, odnosno nepostojanje jedinstvene definicije kaznenog djela pranja novca i razlika u vrsti i razini sankcija za to kazneno djelo u Uniji. Nakon što su zakonodavci donesli predloženu direktivu, Komisija će procijeniti hoće li biti nužno revidirati 4. AMLD radi usklađivanja definicije „kriminalne aktivnosti” kako je navedena u ovoj direktivi.

Nadalje, ovim se Prijedlogom jača i nadopunjuje kaznenopravni okvir s obzirom na kaznena djela povezana s terorističkim skupinama, posebno prijedlogom za Direktivu o suzbijanju terorizma¹² koji sadržava sveobuhvatnu definiciju kaznenog djela financiranja terorizma koja ne obuhvaća samo teroristička kaznena djela, već i kaznena djela povezana s terorizmom, kao što su novačenje, obuka i propaganda.

Ovim se Prijedlogom jača i borba protiv organiziranog kriminala dopunom Direktive 2014/42/EU¹³ čiji je cilj uspostava zajedničkog skupa minimalnih pravila za otkrivanje, praćenje i oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u EU-u i Okvirne odluke Vijeća 2008/841/PUP¹⁴ kojom se kriminalizira sudjelovanje u kriminalnim skupinama i reketarenje.

Nadalje, sadašnjim bi se Prijedlogom dopunili različiti akti zakonodavstva EU-a kojima se od država članica zahtijeva da kriminaliziraju neke oblike pranja novca. On će djelomično zamijeniti Okvirnu odluku 2001/500/PUP¹⁵ u pogledu država članica koje su obvezane ovim prijedlogom. Cilj je Okvirne odluke usklađivanje nacionalnih pravila o oduzimanju i određenim oblicima pranja novca koja su države članice morale donijeti u skladu s

⁹ Direktiva 2015/849/EU o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma (SL L 141, 5.6.2015.)

¹⁰ Uredba (EU) 2015/847 o informacijama koje su priložene prijenosu novčanih sredstava i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1781/2006 (SL L 141, 5.6.2015.)

¹¹ COM(2016) 450 *final* od 5. srpnja 2016.

¹² COM(2015) 625 *final* od 2. prosinca 2015.

¹³ Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (SL L 127, 29.4.2014.)

¹⁴ Okvirna odluka Vijeća 2008/841/PUP od 24. listopada 2008. o borbi protiv organiziranog kriminala (SL L 300, 11.11.2008., str. 42.)

¹⁵ Okvirna odluka Vijeća 2001/500/PUP od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima (SL L 182, 5.7.2001., str. 1. – 2.)

Konvencijom Vijeća Europe o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenoga kaznenim djelom i o financiranju terorizma iz 1990.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Predložena je direktiva u skladu s ciljevima politike koje Unija teži ostvariti, a posebice s:

- borbom protiv kaznenih djela koja štete financijskim interesima Unije. Drugim protokolom, sastavljenim na temelju članka K.3 Ugovora o Europskoj uniji uz Konvenciju o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica, zahtijeva se od država članica da kriminaliziraju pranje prihoda ostvarenih kaznenim djelima koja štete financijskim interesima Europskih zajednica, kao što su prijevara i korupcija, kako su definirane u Konvenciji o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica i njezinim protokolima. Komisija je u srpnju 2012.¹⁶ predložila direktivu o suzbijanju prijevara na štetu financijskih interesa Unije primjenom kaznenog prava kojom bi se trebala zamijeniti Konvencija sa svojim protokolima za države članice sudionice. Njome bi se uvela nova kaznena djela koja štete financijskim interesima Unije te se predviđa kriminalizacija pranja prihoda ostvarenih takvim kaznenim djelima. Taj prijedlog ne dovodi u pitanje propise kaznenog prava o pranju novca,
- borbom protiv trgovine drogom, uporabe droga i njezine dostupnosti, kako je navedeno u Strategiji EU-a za borbu protiv droga (2013. – 2020.)¹⁷,
- borbom protiv kriminalnih aktivnosti kao što je nezakonita trgovina divljom faunom i florom. U Komunikaciji Komisije iz 2016. „Akcijski plan EU-a za suzbijanje nezakonite trgovine divljom faunom i florom”¹⁸, Komisija je pozvala države članice da revidiraju svoje nacionalno zakonodavstvo o pranju novca kako bi osigurale da se kaznena djela povezana s nezakonitom trgovinom divljom faunom i florom mogu smatrati glavnim kaznenim djelima.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Pravna je osnova za ovaj prijedlog članak 83. stavak 1. UFEU-a, u kojemu je navedeno da je pranje novca jedno od kaznenih djela s osobitom prekograničnom dimenzijom. Tim se člankom Europskom parlamentu i Vijeću omogućuje da utvrde potrebna minimalna pravila o definiranju pranja novca direktivama donesenima u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom.

- **Varijabilna geometrija**

Okvirna odluka Vijeća 2001/500/PUP o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima koja je na snazi primjenjiva je na sve države članice.

U skladu s Protokolom br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženom Ugovorima, Ujedinjena Kraljevina i Irska mogu

¹⁶ COM(2012) 363 *final* od 11. lipnja 2012.

¹⁷ Strategija EU-a za borbu protiv droga (2013. – 2020.), (SL C 402, 29.12.2012.)

¹⁸ COM(2016) 87 *final* od 26. veljače 2016.

odlučiti sudjelovati u donošenju ovog Prijedloga. Tu mogućnost imaju i nakon donošenja Prijedloga.

Na temelju Protokola br. 22 o stajalištu Danske Danska ne sudjeluje u donošenju mjera Vijeća u skladu s Glavom V. UFEU-a (uz iznimku „mjera kojima se utvrđuju treće države čiji državljani moraju posjedovati vizu pri prelasku vanjskih granica država članica ili mjera koje se odnose na jednoobrazni oblik viza”). Stoga, u skladu sa sporazumima koji su trenutačno na snazi, Danska ne sudjeluje u donošenju ovog Prijedloga i neće biti njime obvezana.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Kriminalci i oni koji se bave financiranjem terorizma mogu jednostavno prenositi novčana sredstva preko granica kako bi prikrili njihovo nezakonito podrijetlo. Kriminalne organizacije i terorističke mreže djeluju u različitim državama članicama. Prihodi ostvareni kriminalnim aktivnostima u velikoj se mjeri peru u okviru europskog zakonitog gospodarstva. U gotovo svim državama članicama EU-a mogu se pronaći dokazi o ulaganjima organiziranog kriminala¹⁹.

Skupine organiziranog kriminala sve više skrivaju i ponovno ulažu imovinu u državama članicama u kojima nije počinjeno kazneno djelo kojim je stečena ta imovina²⁰. To nadležnim tijelima uvelike otežava borbu protiv prekograničnog teškog i organiziranog kriminala u EU-u kao cjelini te utječe na funkcioniranje unutarnjeg tržišta zbog narušavanja tržišnog natjecanja za zakonite poslovne subjekte i dovođenja u pitanje povjerenja u financijski sustav.

Javna tijela i osobe koje se bave predmetima pranja novca svaki se dan susreću s prekograničnom dimenzijom pranja novca. Financijsko-obavještajne jedinice (FIU-ji) država članica EU-a, zadužene za analizu transakcija za koje postoji sumnja da su povezane s pranjem novca i financiranjem terorizma te dostavljanje rezultata analiza nadležnim tijelima, redovito surađuju kako bi ostvarile svoju zadaću. Pokazatelj je toga broj zahtjeva za informacije i suradnju koji se prenose u okviru mreže FIU.Net, alata za razmjenu informacija financijsko-obavještajnih jedinica EU-a: 2014. bilo je 12 076 razmjena informacija, a taj se broj 2015. povisio na 17 149²¹. Omjer prijava sumnjivih transakcija (STR-ova) koji uključuje druge države članice EU-a uvelike se razlikuje za svaku državu članicu. Većina država članica ne posjeduje točne podatke, ali velik broj država članica procjenjuje da je broj STR-ova s prekograničnom dimenzijom između 30 % i 50 % STR-ova podnesenih nadležnim tijelima²².

Česte su kaznene istrage pranja novca u koje je uključeno nekoliko država članica. Procjene jedne države članice ukazuju na to da od 10 % do 15 % predmeta ima prekograničnu dimenziju. U dvjema državama članicama ta procjena iznosi 20 %, a u nekoliko država članica 70 %. Pet država članica procjenjuje da omjer istraga pranja novca s prekograničnom dimenzijom iznosi između 38 % i 50 %. Jedna je država članica navela da je otprilike 50 % glavnih kaznenih djela počinjeno u inozemstvu²³.

¹⁹ *Od nezakonitih tržišta do zakonitih poduzeća: portfelj organiziranog kriminala u Europi*, završno izvješće o provedbi projekta Portfelja organiziranog kriminala (OCP), ožujak 2015.

²⁰ Idem.

²¹ Izvor: Europol.

²² Odgovori država članica kao dio postupka savjetovanja.

²³ Idem.

O prekograničnoj dimenziji pranja novca i potrebe za rješavanjem te pojave u okviru pravosudne suradnje među državama članicama svjedoči broj predmeta koje su zabilježili države članice i tužitelji za vezu Eurojusta. Između 2012. i srpnja 2015. Eurojust je zabilježio 724 predmeta o pranju novca, a taj je broj porastao sa 193 predmeta o pranju novca u 2013. na 286 predmeta u 2015. U razdoblju od 1. siječnja do 30. rujna 2016. Eurojust je zabilježio 212 predmeta. Od 160 koordinacijskih sastanaka koje je organizirao Eurojust u razdoblju od siječnja do travnja 2015., 1/8 (12,5 %) tih sastanaka bila je povezana s pranjem novca, što je dvostruko veći postotak u odnosu na 2014. Pranje novca sve je zastupljenije među predmetima koje Eurojust obrađuje.

Ako se na razini EU-a ne poduzmu nikakve mjere, razmjjer problema pranja novca vjerojatno će se znatno povećati idućih godina. Pravosudna tijela i tijela za izvršavanje zakonodavstva i dalje će teško raditi na složenijim predmetima pranja novca, počiniteljima će ostati mogućnost da među pravnim nadležnostima EU-a biraju za sebe najpovoljniju u čijem zakonodavnom okviru za sprečavanje pranja novca određene kriminalne aktivnosti nisu obuhvaćene ili su te aktivnosti obuhvaćene manje djelotvorno ili sveobuhvatno. Neprekidna aktivnost pranja novca u konačnici bi prouzročila veći društveni trošak putem neprekidne kriminalne aktivnosti i izgubljenog poreznog prihoda te bi se njome olakšalo i financiranje terorističkih skupina.

- **Proporcionalnost**

U skladu s načelom proporcionalnosti, kako je utvrđeno člankom 5. stavkom 4. UEU-a, predložena nova direktiva ograničena je na ono što je potrebno i proporcionalno da bi se provele međunarodne obveze i standardi, posebno u pogledu kriminalizacije pranja novca, u skladu s preporukama FATF-a i Varšavskom konvencijom. Ta Konvencija premašuje preporuku FATF-a time što čini nebitnim podliježe li glavno kazneno djelo kaznenom pravu države u kojoj je počinjeno kazneno djelo pranja novca te time što se od država zahtijeva da osiguraju da prethodne ili istodobne presude za glavno kazneno djelo i precizno utvrđivanje glavnog kaznenog djela nisu preduvjet za presudu za kazneno djelo pranja novca.

U Prijedlogu su, prema potrebi, detaljno izložene te obveze kako bi se poboljšala prekogranična suradnja i razmjena informacija te kako bi se kriminalcima onemogućilo ostvarenje koristi na temelju razlika među nacionalnim zakonodavstvima (primjerice, kriminalizacijom pranja novca za osobne potrebe, premda je ono ograničeno na konverziju ili prijenos i utaju ili prikrivanje, te uvođenjem minimalnih pragova za maksimalne sankcije). Popis glavnih kaznenih djela sadržan u ovom Prijedlogu temelji se i na kategorijama glavnih kaznenih djela iz preporuke FATF-a i priloga Varšavskoj konvenciji, s dvjema iznimkama: u tom su prijedlogu i kiberkriminal i zlouporaba navedeni kao glavna kaznena djela.

Prijedlogom se definira opseg kaznenih djela pranja novca kako bi se obuhvatila sva relevantna postupanja te ga se istodobno ograničava na ono što je nužno i proporcionalno.

- **Odabir instrumenta**

U skladu s člankom 83. stavkom 1. UFEU-a utvrđivanje minimalnih pravila o definiranju kaznenih djela i sankcija u području teškog kriminaliteta s prekograničnim elementima, uključujući pranje novca, može se postići samo direktivom Europskog parlamenta i Vijeća donesenom u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom.

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENE UČINAKA

- **Ex post evaluacije / provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Nisu provedene *ex post* evaluacije postojećih odredaba u pogledu kriminalizacije pranja novca (tj. članka 1. točke (b) i članka 2. Okvirne odluke 2001/500/PUP).

- **Savjetovanja s dionicima**

Komisija je uzela u obzir ishod ankete koju je 2013. proveo vanjski konzultant i kojom se procijenila, među ostalim, usklađenost država članica s preporukama FATF-a, uključujući preporuku o kriminalizaciji kaznenog djela pranja novca. Većina je sudionika u internetskom upitniku provedenom 2013. navela kako smatra da bi definicija pranja novca na razini EU-a bila djelotvorna za rješavanje prekograničnih aspekata pranja novca. Anketa je pokazala i da sudionici uglavnom podupiru usklađivanje u pogledu raspona glavnih kaznenih djela te da razlike u tom pogledu kriminalcima omogućuju pranje novca u državama članicama čije se mjere za sprečavanje pranja novca smatraju najslabijima. Zbog toga nastaju praktični problemi za nadležna tijela na prekograničnoj razini. Anketom je dokazano kako dionici uglavnom podupiru usklađivanje kriminalizacije pranja novca za osobne potrebe s pomoću mjere EU-a.

U listopadu se 2016. Komisija savjetovala s državama članicama o njihovim postojećim odredbama na nacionalnoj razini u pogledu kriminalizacije pranja novca i zatražila ažurirane informacije na temelju nacionalnog informativnog lista za svaku državu članicu. Rezultati tog savjetovanja revidirani su tijekom sastanka s državama članicama u studenome 2016. na kojemu se raspravljalo o različitim pristupima aspektima kao što su glavna kaznena djela, uvjet prethodne presude ili utvrđivanje glavnog kaznenog djela, kriminalizacija pranja novca za osobne potrebe te razina sankcija.

Komisija se u studenome 2016. savjetovala i s predstavnicima pravnih udruga kako bi saslušala njihova stajališta o Komisijinu nacrtu predložene direktive kako je predstavljena u planu djelovanja. Dionici su općenito naglasili potrebu za usklađivanjem kaznenih djela pranja novca i sankcija kako bi se problem pranja novca diljem EU-a riješio na sveobuhvatan i djelotvoran način. Dionici su naveli da različite definicije često otežavaju djelotvornu prekograničnu suradnju pri kaznenom progonu zbog kaznenog djela pranja novca. Otklanjanjem znatnih razlika u definicijama pranja novca i kaznenog djela omogućila bi se bolja prekogranična razmjena informacija i suradnja među tijelima za izvršavanje zakonodavstva. Usklađivanjem razine sankcija propisanih za kaznena djela pranja novca osiguralo bi se i djelotvornije izvršavanje i odvratanje diljem EU-a.

Komisija se savjetovala i s agencijama EU-a koje podupiru policijsku i pravosudnu suradnju među državama članicama.

U obzir je uzela i druge podatke kao što su ažurirano izvješće Eurostata o pranju novca te rezultate projekta ECOLEF²⁴. Komisija se pozvala i na ostala relevantna izvješća tih

²⁴ Unger, B (a.o.), završno izvješće projekta ECOLEF-a (Gospodarska i pravna djelotvornost politike sprečavanja pranja novca i suzbijanja financiranja terorizma), „The economic and legal effectiveness of Anti-Money Laundering and Combatting Terrorist Financing policy”, veljača 2013.

organizacija, kao što je novo tipologijsko izvješće o pranju prihoda ostvarenih kaznenim djelima koje je 2015. izdao Moneyval.²⁵

- **Procjena učinka**

S obzirom na to da prijedlog Direktive uglavnom sadržava međunarodne obveze i standarde, ovaj se Prijedlog iznimno predstavlja bez procjene učinka.

Prijedlog se ipak temelji na dokazima prikupljenima putem vanjskih studija i procjena opisanih u prethodnom odjeljku te tijekom različitih savjetovanja s dionicima.

Na temelju dostupnih dokaza razmatrali su se različiti pristupi:

1. nezakonodavno djelovanje na razini EU-a ili nacionalnoj razini, uključujući smjernice, razmjenu najboljih praksi, osposobljavanje i izradu tablica podudarnosti za glavna kaznena djela;

2. ograničavanje prijedloga na preporuke FATF-a, prilagođavanje definicije EU-a u pogledu pranja novca međunarodnim standardima istodobno omogućujući državama članicama da zadrže znatno diskrecijsko pravo u drugim područjima;

3.1. prijedlog kojim se prenose odredbe Varšavske konvencije; pojednostavnjenje zahtjeva u pogledu dokaza o glavnom kaznenom djelu povezanim s kaznenim djelom pranja novca;

3.2. prijedlog kojim se prenose odredbe Varšavske konvencije i kojim se u određenim aspektima premašuju međunarodne obveze kako bi se uključila definicija glavnih kaznenih djela te kako bi se kriminaliziralo pranje novca za osobne potrebe i nametnuli minimalni i/ili maksimalni pragovi za sankcije;

4. prijedlog kojim se definiraju različiti uvjeti i elementi kaznenog djela pranja novca (uključujući definicije konverzije/prijenosa imovine, utaje, stjecanja, posjedovanja i uporabe imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima) te nameće pristup uključivanja svih kaznenih djela i kriminalizira nemarno pranje novca.

Na temelju prikupljenih dokaza i navedenih obavljenih procjena Komisija se odlučila za pristup kojim se predlaže minimalno usklađivanje u skladu s odredbama Varšavske konvencije, premašujući međunarodne obveze samo u onim područjima u kojima djelovanje ima dokazive koristi u pogledu prekogranične suradnje, istodobno poštujući nacionalne tradicije i sudsku praksu te osiguravajući usklađenost s pravom EU-a, tj. osiguravajući da se sva kaznena djela, kako su definirana u zakonodavnim aktima EU-a, smatraju glavnim kaznenim djelima pranja novca.

- **Primjerenost propisa i pojednostavljivanje**

Prijedlogom se nastoji uvesti međunarodne obveze i standarde u pravni poredak EU-a te ažurirati zakonodavni okvir tako da se na odgovarajući način odgovori na prekogranični fenomen pranja novca. Time će se državama članicama pomoći pri prenošenju i provedbi odgovarajućih odredbi.

²⁵ *Typologies report on laundering the proceeds of organised crime*, Moneyval, travanj 2015.

- **Temeljna prava**

Utvrđivanje, provedba i primjena kriminalizacije moraju se provesti uz potpuno poštovanje obveza u pogledu temeljnih prava. Svako ograničenje pri ostvarivanju temeljnih prava i sloboda podliježe uvjetima iz članka 52. stavka 1. Povelje o temeljnim pravima, odnosno podliježe načelu proporcionalnosti uz poštovanje legitimnog cilja istinskog ispunjavanja ciljeva od općeg interesa koje priznaje Unija ili potrebe zaštite prava i sloboda drugih osoba te mora biti predviđeno zakonom i poštovati bit tih prava i sloboda.

U tom smislu treba uzeti u obzir niz temeljnih prava i sloboda iz Povelje o temeljnim pravima. Prava koja su posebno važna u pogledu predloženih mjera obuhvaćaju, ali nisu ograničena na, prava iz glave I. Povelje, odnosno pravo na slobodu i sigurnost (članak 6. Povelje), pravo na vlasništvo (članak 17. Povelje), pravo na učinkoviti pravni lijek i pravično suđenje (članak 47. Povelje), pretpostavku nedužnosti i pravo na obranu (članak 48. Povelje), načela zakonitosti i proporcionalnosti kaznenih djela i kazni (članak 49. Povelje) te pravo izbjegavanja dvostrukog suđenja ili kažnjavanja zbog istog kaznenog djela (*ne bis in idem*, članak 50. Povelje).

Sve mjere koje Unija i njezine države članice donesu u pogledu kriminalizacije pranja novca, kako je predviđeno ovom direktivom, te utvrđivanja kaznenih i nekažnenih sankcija za te aktivnosti moraju podlijegati načelu zakonitosti i proporcionalnosti kaznenih djela i kazni, pretpostavci nedužnosti i pravu na obranu te bi trebale isključivati sve oblike proizvoljnosti.

Općenito poštovanje temeljnih prava i načela proporcionalnosti postiže se ograničavanjem područja primjene kaznenih djela na ono što je isključivo potrebno za omogućivanje djelotvornog progona djela koja predstavljaju posebnu prijetnju za unutarnju sigurnost EU-a.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Ovaj Prijedlog nema neposredan utjecaj na proračun Unije.

5. OSTALI DIJELOVI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Provedbu direktive nadzirat će Komisija na temelju informacija dobivenih od država članica o poduzetim mjerama za stupanje na snagu zakona, propisa i administrativnih odredbi potrebnih za usklađivanje s Direktivom.

Dvije godine nakon roka za provedbu ove direktive Komisija Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće u kojem se procjenjuje u kojoj su mjeri države članice poduzele mjere potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom.

- **Dokumenti s obrazloženjima (za direktive)**

Dokumenti s obrazloženjima o prenošenju ne smatraju se potrebnima.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredbi prijedloga**

Članak 1.: Predmet i područje primjene. – Ovom se odredbom utvrđuju svrha i područje primjene nacrta Direktive, posebno da se njome uspostavljaju minimalna pravila u pogledu definicije kaznenih djela i sankcije u području kaznenih djela pranja novca.

Članak 2.: Definicije. – Ovom se odredbom utvrđuju definicije „vlasništva” (u pogledu kaznenih djela pranja novca, usp. članak 3.) u skladu s pravnom stečevinom EU-a²⁶ i „pravni osoba” (u pogledu obveze uspostave odgovornosti pravnih osoba, usp. članak 6.).

Ovom se odredbom utvrđuju definicije pojma „kriminalne aktivnosti” koja čini glavna kaznena djela pranja novca, ali se državama članicama istodobno omogućuje zadržavanje različitih pristupa u pogledu glavnih kaznenih djela pranja novca (pri čemu mogu birati između pristupa uključivanja svih kaznenih djela, popisa glavnih kaznenih djela, popisa kaznenih djela s minimalnom kaznom). Raspon kriminalnih aktivnosti kojima se ostvaruju prihodi koji se peru, sadržanih u popisu u ovoj odredbi, u skladu je s preporukom 3. Stručne skupine za financijsko djelovanje kojom se, bez obzira na pristup donesen za opis glavnih kaznenih djela, zahtijeva uključivanje kaznenih djela s popisa utvrđenih kategorija kaznenih djela. Popis iz ove odredbe u skladu je i s člankom 9. stavkom 4. Konvencije Vijeća Europe o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenoga kaznenim djelom i o financiranju terorizma iz 2005. (CETS br. 198), kojom se od potpisnica Konvencije zahtijeva primjena kaznenog djela pranja novca na kategorije glavnih kaznenih djela iz priloga Konvenciji. Kategorije koje je odredila Stručna skupina za financijsko djelovanje i kategorije u prilogu Konvenciji odgovaraju rasponu kriminalnih aktivnosti navedenih u članku 2. ovoga prijedloga, s jednom iznimkom: u tom je članku i kibernetički kriminal naveden kao glavno kazneno djelo, kako je pojašnjeno u nastavku.

Međutim, te su kategorije samo popisane te ih FATF nije definirao niti su one definirane Konvencijom iz 2005., čime se ostavlja prostora za velike nacionalne razlike u pogledu raspona glavnih kaznenih djela. Zbog toga je u nacionalne odredbe nekih država članica uključen prilično ograničen raspon glavnih kaznenih djela. Nadalje, među državama članicama ne postoji sveobuhvatno zajedničko shvaćanje temeljnih kriminalnih aktivnosti kojima se stvaraju prihodi koji se peru.

U skladu sa savjetovanjem s Europolom, različita mišljenja o tome koja kaznena djela mogu dovesti do pranja novca otežavaju sprečavanje financijskih transakcija povezanih s pranjem novca i kazneni progon prekograničnog pranja novca kako bi se utvrdilo je li do pranja novca došlo. Jednako tako, Eurojust je kao dio postupka savjetovanja uputio na poteškoće s kojima se države članice susreću u kontekstu istrage i kaznenog progona u prekograničnim predmetima pranja novca zbog sporedne naravi te vrste kaznenog djela. I ostali su dionici ukazali na činjenicu da razlike u pogledu glavnih kaznenih djela otežavaju prekograničnu suradnju. S obzirom na to da države članice, kada se od njih zatraži suradnja u istragama ili kaznenom progonu u pogledu pranja novca, često zahtijevaju da se povezano glavno kazneno djelo smatra glavnim kaznenim djelom u okviru njihove nadležnosti ako se počini na području

²⁶ Istovjetno članku 2. stavku 3. Direktive (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 85.)

te države članice, suradnja nije uvijek moguća te kriminalci uspješno peru svoje prihode ostvarene kaznenim djelima.

Kad god postoji zakonodavstvo u okviru pravne stečevine EU-a kojim se definira bilo koje od glavnih kaznenih djela, uključeno je upućivanje na relevantni zakonodavni akt EU-a kako bi se osiguralo da se sva kaznena djela kako su definirana u tom zakonodavnom aktu EU-a mogu okvalificirati kao pranje novca. To će pridonijeti smanjenju postojećih razlika i omogućiti šire zajedničko shvaćanje glavnih kaznenih djela.

Usto, postoji potreba za suzbijanjem rastuće prijetnje kibernetičkog kriminala i napada na informatičke sustave, posebno napada povezanih s organiziranim kriminalom. Računalni kriminal jedino je područje kriminala navedeno u članku 83. UFEU-a koje nije uključeno u popis kategorija kaznenih djela Stručne skupine za financijsko djelovanje i Varšavske konvencije. Financijski učinak kibernetičkog kriminala i iznos s njime povezane imovinske koristi teško je izračunati zbog nepostojanja pouzdanih podataka i istraživanja, ali na temelju primjera moguće je zaključiti da se prihodi ostvareni kibernetičkim kriminalom peru u okviru sofisticiranih operacija koje uključuju tradicionalne i nove metode plaćanja²⁷. Kako bi se prekinuli financijski poticaji koji su povod brojnim aktivnostima u području kibernetičkog kriminala, u okviru ove odredbe kibernetički se kriminal, uključujući sva kaznena djela navedena u Direktivi 2013/40/EU²⁸, kvalificira kao glavno kazneno djelo pranja novca.

Članak 3.: Kaznena djela pranja novca. – Tom se odredbom utvrđuje koja se kaznena djela u državama članicama smatraju kaznenim djelima pranja novca.

Tom se odredbom provodi članak 9. stavak 1. Varšavske konvencije tako da se njome definiraju materijalni elementi pranja novca, tj. konverzija ili prijenos imovine stečene kriminalnom aktivnošću kako bi se utajilo ili prikrilo njezino nezakonito podrijetlo (stavak 1. točka (a)) te utaja ili prikrivanje njezine prave naravi, izvora, lokacije, raspolaganja, kretanja, prava koja se na nju odnose ili vlasništva imovine (stavak 1. točka (b)).

Nadalje, ta odredba premašuje preporuku FATF-a i Varšavsku konvenciju tako što se njome kriminalizacija stjecanja, posjedovanja i uporabe imovine stečene kriminalnom aktivnošću čini obveznom, što je u okviru Varšavske konvencije mogućnost koja podliježe ustavnim načelima i osnovnim pojmovima pravnog sustava svake države. Samo posjedovanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u većini se država članica ne smatra pranjem novca²⁹. U ovom se Prijedlogu poštuju različite pravne tradicije država članica tako što se pranje novca za osobne potrebe ne mora svrstati u tu vrstu pranja novca (vidjeti članak 3. stavak 3. u nastavku).

Te tri vrste pranja novca (konverzija ili prijenos, utaja ili prikrivanje te stjecanje, posjedovanje i uporaba) trebale bi se kriminalizirati ako su počinjene s namjerom u skladu s Varšavskom konvencijom. Nije uveden nikakav element nemara. Člankom 9. stavkom 3. Varšavske konvencije potpisnicama je dodijeljeno diskrecijsko pravo za kriminalizaciju slučajeva u kojima je počinitelj „(a) sumnjao da je imovina stečena kaznenim djelima; te (b) bio dužan

²⁷ Moneyval Research report, *Criminal money flows on the Internet: methods, trends and multi-stakeholder counteraction*, ožujak 2012.

²⁸ Direktiva 2013/40/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. kolovoza 2013. o napadima na informacijske sustave i o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2005/222/PUP (SL L 218, 14.8.2013., str. 8.)

²⁹ Unger, B. (a.o.), završno izvješće projekta ECOLEF-a, „The economic and legal effectiveness of Anti-Money Laundering and Combatting Terrorist Financing policy”, veljača 2013., str. 16.

pretpostaviti da je imovina stečena kaznenim djelima”. U državama članicama postoje različiti pristupi nemarnom pranju novca te oni odražavaju razlike u nacionalnim pravnim tradicijama u pogledu subjektivnog elementa potrebnog za kazneno djelo, ali te se razlike ne smatraju znatnim problemom za prekograničnu suradnju. S obzirom na to da su ovom direktivom određena samo minimalna pravila, državama članicama nije onemogućena kriminalizacija nemarnog pranja novca.

Nadalje, u skladu sa stavkom 2. te odredbe, nije bitno jesu li prethodno opisana kaznena djela pranja novca kažnjiva s obzirom na to postoji li ili ne prethodna ili istodobna presuda za povezane kriminalne aktivnosti, odnosno s obzirom na mogućnost točnog utvrđivanja počinitelja kriminalne aktivnosti kojom se stvorila imovinska korist ili drugih okolnosti predmetne kriminalne aktivnosti. Na taj se način tom odredbom provodi članak 9. stavci 5. i 6. Varšavske konvencije osiguravajući da se pranje novca kriminalizira čak i ako ne postoji prethodna ili istodobna presuda za predmetno glavno kazneno djelo te bez nužnog utvrđivanja točnog kaznenog djela od kojeg potječe imovinska korist.

Eurojust i drugi dionici naveli su da je zahtjev za preciznim utvrđivanjem glavnih kaznenih djela velika prepreka koja može osobito otežati prekograničnu borbu protiv pranja novca. Prema mišljenju Europol, od većine tijela za izvršavanje zakonodavstva zahtijeva se dokazivanje glavnog kaznenog djela. Tijela za izvršavanje zakonodavstva navode da je povezivanje sumnjivih sredstava s određenim glavnim kaznenim djelom najveći problem pri istragama pranja novca: u predmetu koji pripada u više nadležnosti i u kojem sudjeluje i Europol, država u kojoj je počinjeno glavno kazneno djelo nije uspješno odgovorila na zahtjeve za međusobnu pravnu pomoć. Sve države uključene u taj predmet naglasile su da je glavna prepreka povezivanje sredstava s određenim glavnim kaznenim djelom.

Čak i u državama članicama u kojima se presuda za pranje novca može donijeti i samo ako se dokaže da novac ne može potjecati iz zakonitog izvora, obično su potrebni pokazatelji kriminaliteta kako bi se osiguralo donošenje presude ili oduzimanje prihoda. Stoga je pristup iz te odredbe usklađen sa zahtjevom iz Varšavske konvencije i nacionalnim praksama.

Štoviše, Varšavskom konvencijom propisano je da ne bi trebao biti problem kazneno progoniti pranje novca čak i ako je kriminalna aktivnost kojom su se stvorila sredstva počinjena u drugoj državi. Stavkom 2. točkom (c) ovoga Prijedloga utvrđeno je da nije bitno je li kriminalna aktivnost kojom se stvorila imovinska korist počinjena na području druge države članice ili treće zemlje te je njime državama članicama istodobno dodijeljeno diskrecijsko pravo za primjenu kriterija dvostruke kažnjivosti, tj. glavno kazneno djelo trebalo bi se smatrati kriminalnom aktivnošću u državi u kojoj je počinjeno i u državi članici koja kazneno progona kazneno djelo pranja novca ako je glavno kazneno djelo počinjeno u toj državi.

Naposljetku, tom se odredbom od država članica zahtijeva kriminalizacija pranja novca za osobne potrebe. Eurojust navodi da činjenica da „pranje novca za osobne potrebe” nije kriminalizirano u svim nadležnostima može određenim državama članicama prouzročiti poteškoće pri određivanju kaznenog djela koje je moguće kazneno progoniti te istraživanju tokova ilegalnog novca i njihovom praćenju. U stavku 3. ovog članka objašnjeno je da je obveza kriminalizacije pranja novca za osobne potrebe ograničena na konverziju ili prijenos te utaju ili prikrivanje te se ne primjenjuje na samo posjedovanje ili uporabu. Tim se pristupom u obzir uzima činjenica da se u nekim državama članicama smatra da se kaznenim progonom osobe samo zbog „osobnog uživanja” prihoda od vlastitog kaznenog djela za koje je počinitelj već osuđen povrjeđuje načelo *ne bis in idem*, odnosno da se osoba ne može

dvostruko osuditi za isto kazneno djelo³⁰. S druge strane, ako su u aktivnost pranja novca uključeni konverzija i prijenos te utaja ili prikrivanje putem financijskog sustava, te su aktivnosti jasno dodatno kazneno djelo koje se razlikuje od glavnog kaznenog djela koje, štoviše, uzrokuje dodatnu ili drugačiju vrstu štete od one koju je već prouzročilo to glavno kazneno djelo. Taj je pristup u skladu sa sudskom praksom država članica³¹.

Članak 4.: Poticanje, pomaganje i sudioništvo te pokušaj. – Ta je odredba primjenjiva na prethodno spomenuta kaznena djela te se njome od država članica zahtijeva da kriminaliziraju oblike pomaganja i sudioništva, poticanja i pokušaja počinjenja mnogih spomenutih kaznenih djela.

Pomaganje kaznenog djela pranja novca i sudioništvo u tom kaznenom djelu može uključivati širok raspon aktivnosti koje obuhvaćaju omogućavanje ili pružanje savjetovanja za pružanje usluga podrške za počinjenje tih djela.

Tom se odredbom osigurava usklađenost s definicijama iz prethodno navedenih međunarodnih standarda.

Usto, kako bi se osiguralo djelotvorno odvracanje, potrebno je kriminalizirati poticanje, čime bi se kažnjivim učinilo djelo poticanja drugih na činjenje prethodno navedenih kaznenih djela.

Članak 5.: Kazne za fizičke osobe. – Ta je odredba primjenjiva na sva kaznena djela te se njome od država članica zahtijeva primjena djelotvornih, proporcionalnih i odvracajućih kazni za kriminalne aktivnosti.

Usto, tom se odredbom utvrđuje minimalna razina maksimalne sankcije. Okvirnom odlukom 2001/500/PUP već je određen minimalni prag za maksimalnu sankciju u trajanju od četiri godine za određenu vrstu pranja novca. Tim je prijedlogom isto tako utvrđeno minimalno maksimalno trajanje kazne oduzimanja slobode od četiri godine, barem u ozbiljnim slučajevima. Pri definiranju minimalnog praga uzimaju se u obzir i postojeća pravila u državama članicama.

Utvrđivanjem minimalne razine maksimalne kazne na razini EU-a olakšat će se međunarodna policijska i pravosudna suradnja te pojačati odvracanje. Različitim su analizama naglašene niska razina sankcija / novčanih kazni i niska stopa kaznenog progona³². Iako su za to mogući brojni razlozi, uključujući ograničen pristup, kapacitet ili resurse nadležnih tijela za pristup i analizu relevantnih informacija u pogledu osobito složenih predmeta, usku definiciju kaznenog djela pranja novca, nisku razinu sankcija i prepreke pri pronalasku dokaza potrebno je smatrati doprinosom tom problemu. Osim nedostataka u pogledu izvršavanja, zbog te situacije nastaje rizik od „potrage za povoljnijim pravnim položajem” počinitelja, odnosno kriminalaca koji provode financijske transakcije u državama članicama čije mjere za sprečavanje pranja novca smatraju najslabijima.

Članak 6.: Otegotne okolnosti. – Ta je odredba primjenjiva na kaznena djela pranja novca kako su definirana u članku 3. kako bi se osiguralo da se, ako je kazneno djelo počinjeno u

³⁰ Zajednička izvješća o ocjeni FATF-a i Moneyvala te rezultati postupka savjetovanja s državama članicama

³¹ Idem.

³² Zajednička izvješća o ocjeni FATF-a i Moneyvala

okviru kriminalne organizacije u smislu Okvirne odluke Vijeća 2008/841/PUP³³ ili ako je počinitelj zlorabio profesionalni položaj kako bi omogućio pranje novca, to smatra otegotnom okolnošću.

Članak 7.: Odgovornost pravnih osoba. – Ta je odredba primjenjiva na sva prethodno navedena kaznena djela te se njome od država članica zahtijeva da osiguraju odgovornost pravnih osoba, istodobno isključujući takvu odgovornost kao alternativu odgovornosti fizičkih osoba. Odredba je u skladu s člankom 10. Varšavske konvencije.

Ta je odredba u skladu sa standardnom formulom koja postoji u drugim pravnim instrumentima EU-a i kojom se države članice obvezuje da osiguraju da se pravne osobe mogu smatrati odgovornima za kaznena djela iz članaka od 1. do 4. koja je počinila bilo koja osoba na određenim vodećim položajima unutar pravne osobe u njezinu korist. Nije nužno da takva odgovornost bude isključivo kaznena.

Članak 8.: Sankcije za pravne osobe. – Ta je odredba primjenjiva na sankcije za pravne osobe. Ona je u skladu sa standardnom formulom koja postoji u drugim pravnim instrumentima EU-a.

Članak 9.: Nadležnost. – Ta je odredba primjenjiva na sva prethodno navedena kaznena djela te se njome zahtijeva postojanje temelja nadležnosti za pravosudna tijela koji im omogućuju pokretanje istrage, provedbu kaznenog progona i donošenje presude za kaznena djela definirana u ovoj Direktivi.

Članak 10.: Istražne mjere. – Tom se odredbom želi zajamčiti da se istražne mjere predviđene nacionalnim zakonom za organizirani kriminal ili druge slučajeve teških kaznenih djela mogu upotrijebiti i u slučajevima pranja novca.

Članak 11.: Zamjena određenih odredaba Okvirne odluke 2001/500/PUP. – Tom se odredbom zamjenjuju postojeće odredbe u području kriminalizacije pranja novca sadržane u članku 1. točki (b) i članku 2. Okvirne odluke Vijeća 2001/500/PUP u pogledu država članica koje sudjeluju u ovoj Direktivi.

Odredbe povezane s oduzimanjem iz članka 1. točke (a) te članaka 3. i 4. Okvirne odluke 2001/500/PUP zamijenjene su Direktivom 2014/42/EU.

³³ Okvirna odluka Vijeća 2008/841/PUP od 24. listopada 2008. o borbi protiv organiziranog kriminala (SL L 300, 11.11.2008., str. 42.)

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o suzbijanju pranja novca sredstvima kaznenog prava

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 83. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

djelujući u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Pranje novca i povezano financiranje terorizma i organiziranog kriminala i dalje su znatni problemi na razini Unije te štetno utječu na integritet, stabilnost i ugled financijskog sektora te ugrožavaju unutarnju sigurnost i unutarnje tržište Unije. Kako bi se ti problemi riješili i pojačala primjena Direktive 2015/849/EU¹, ovom se Direktivom teži suzbiti pranje novca na temelju kaznenog prava, što omogućuje bolju prekograničnu suradnju među nadležnim tijelima.
- (2) Mjere koje se donose isključivo na nacionalnoj razini ili čak na razini Unije, u okviru kojih se u obzir ne uzimaju međunarodna koordinacija i suradnja, imale bi vrlo ograničen učinak. Mjere koje Unija donosi u području borbe protiv pranja novca trebale bi stoga biti u skladu s ostalim djelovanjima koja se poduzimaju u međunarodnim forumima i barem jednako stroge.
- (3) Djelovanjem Unije trebalo bi se i dalje posebno voditi računa o preporukama Stručne skupine za financijsko djelovanje (FATF-a) i instrumentima drugih međunarodnih tijela za borbu protiv pranja novca i financiranja terorizma. Relevantni pravni akti Unije trebali bi, gdje je to primjereno, biti dodatno usklađeni s međunarodnim standardima za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma te širenja oružja, koje je FATF donio u veljači 2012. („revidirane preporuke FATF-a”). Kao potpisnica Konvencije Vijeća Europe o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenoga kaznenim djelom i o financiranju terorizma (CETS br. 198), Unija bi trebala prenijeti zahtjeve iz te Konvencije u svoj zakonodavni okvir.

¹ Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Komisije 2006/70/EZ (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.)

- (4) Okvirnom odlukom Vijeća 2001/500/PUP² propisuju se zahtjevi u pogledu kriminalizacije pranja novca. Međutim, ta Okvirna odluka nije u dovoljnoj mjeri sveobuhvatna i postojeće terećenje pranja novca nije dovoljno usklađeno za djelotvornu borbu protiv pranja novca diljem Unije, što dovodi do nedostataka u pogledu izvršavanja i prepreka suradnji među nadležnim tijelima u različitim državama članicama.
- (5) Definicija kriminalnih aktivnosti koje su glavna kaznena djela pranja novca trebala bi biti dovoljno ujednačena u svim državama članicama. Države članice trebale bi uključiti niz kaznenih djela u svaku kategoriju koju je odredio FATF. U slučajevima kad su kategorije kaznenih djela kao što su terorizam ili kaznena djela protiv okoliša propisane zakonodavstvom Unije, ova se Direktiva odnosi na takvo zakonodavstvo. Time se osigurava da je pranje imovinske koristi od financiranja terorizma i nezakonite trgovine divljom faunom i florom kažnjivo u državama članicama. U slučajevima u kojima se pravom Unije državama članicama omogućuje da predvide druge sankcije osim kaznenih sankcija, ovom se Direktivom od država članica ne bi trebalo zahtijevati da te slučajeve odrede kao glavna kaznena djela za svrhe ove Direktive.
- (6) Porezna kaznena djela povezana s izravnim i neizravnim porezima trebala bi biti uključena u definiciju kriminalne aktivnosti, u skladu s revidiranim preporukama FATF-a. S obzirom na to da se različita porezna kaznena djela mogu u svakoj državi članici smatrati kriminalnom aktivnošću kažnjivom sankcijama iz ove Direktive, definicije poreznih kaznenih djela mogu se razlikovati u nacionalnim zakonodavstvima. Međutim, ne traži se usklađivanje definicija poreznih kaznenih djela u nacionalnom zakonodavstvu država članica.
- (7) Ova se Direktiva ne bi trebala primjenjivati na pranje novca u pogledu imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima koja štete financijskim interesima Unije, što podliježe određenim pravilima iz Direktive 2017/XX/EU³. U skladu s člankom 325 stavkom 2. UFEU-a radi suzbijanja prijevара koje utječu na financijske interese Unije države članice poduzimaju iste mjere koje poduzimaju radi suzbijanja prijevара koje su usmjerene protiv njihovih vlastitih financijskih interesa.
- (8) Ako aktivnost pranja novca ne uključuje samo posjedovanje ili uporabu, nego i prijenos ili utaju i prikrivanje imovine putem financijskog sustava te dovodi do daljnje štete u odnosu na onu koja je već nastala uslijed glavnog kaznenog djela, kao što je narušavanje integriteta financijskog sustava, ta bi se aktivnost trebala zasebno kažnjavati. Države članice stoga bi trebale osigurati da je takvo postupanje kažnjivo i kada je riječ o postupanju počinitelja kriminalne aktivnosti kojom je stečena ta imovina (takozvano pranje novca za osobne potrebe).
- (9) Kako bi pranje novca bilo djelotvoran alat za borbu protiv organiziranog kriminala, ne bi trebalo biti potrebno utvrditi pojedinosti kaznenog djela kojim se stečena imovina, a pogotovo zahtijevati prethodnu ili istodobnu presudu za to kazneno djelo. Kazneni

² Okvirna odluka Vijeća 2001/500/PUP od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima (SL L 182, 5.7.2001.)

³ Direktiva 2017/XX/EU Europskog parlamenta i Vijeća od x. x. 2017. o zaštiti financijskih interesa Unije na temelju kaznenog zakonodavstva (OJ x L, xx.xx.2017., str. x.)

progon za pranje novca ne bi trebao biti onemogućen ni samom činjenicom da je glavno kazneno djelo počinjeno u drugoj državi članici ili trećoj zemlji, uz uvjet da je riječ o kaznenom djelu u toj državi članici ili trećoj zemlji. Države članice kao preduvjet mogu postaviti činjenicu da bi se to glavno kazneno djelo smatralo kaznenim djelom u okviru njezina nacionalnog zakonodavstva kad bi bilo počinjeno na njezinu državnom području.

- (10) Ovom se Direktivom nastoji kriminalizirati pranje novca ako je počinjeno s namjerom. Namjera ili znanje o djelu može se utvrditi na temelju objektivnih, činjeničnih okolnosti. S obzirom na to da se ovom Direktivom predviđaju minimalna pravila, države članice mogu donijeti ili zadržavati stroža kaznenopravna pravila o pranju novca. Na primjer, države članice mogu osigurati da se pranje novca počinjeno nehajno ili iznimno nemarno smatra kaznenim djelom.
- (11) Kako bi se postiglo odvracanje od pranja novca diljem Unije, države članice trebale bi utvrditi minimalne vrste i razine kazni za počinjena kaznena djela utvrđena ovom Direktivom. Ako je kazneno djelo počinjeno u okviru kriminalne organizacije u smislu Okvirne odluke Vijeća 2008/841/PUP⁴ ili ako je počinitelj zloupotrijebio svoj profesionalni položaj kako bi omogućio pranje novca, države članice trebale bi utvrditi otegotne okolnosti u skladu s primjenjivim pravilima koja su utvrđena u okviru njihovih pravnih sustava.
- (12) S obzirom na mobilnost počinitelja i imovinske koristi ostvarene kriminalnim aktivnostima te složene prekogranične istrage potrebne za borbu protiv pranja novca, sve bi države članice trebale utvrditi svoju nadležnost kako bi nadležnim tijelima omogućile istragu i kazneni progon takvih aktivnosti. Države članice stoga bi trebale osigurati da njihova nadležnost uključuje situacije u kojima je kazneno djelo počinjeno s pomoću informacijske i komunikacijske tehnologije koja potječe s njihova područja, bez obzira na to nalazi li se ili ne na njihovu području.
- (13) Ova bi Direktiva trebala zamijeniti određene odredbe iz Okvirne odluke 2001/500/PUP⁵ za države članice koje su obvezane ovom Direktivom.
- (14) S obzirom na to da cilj ove Direktive – primjena djelotvornih, proporcionalnih i odvraćajućih kazni na pranje novca u svim državama članicama – ne mogu u dostatnoj mjeri ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinaka ove Direktive on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (14) [U skladu s člankom 3. Protokola (br. 21) o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, koji je priložen Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Ujedinjena Kraljevina i Irska priopćile su svoju želju da sudjeluju u donošenju i primjeni ove Direktive.

⁴ Okvirna odluka Vijeća 2008/841/PUP od 24. listopada 2008. o borbi protiv organiziranog kriminala (SL L 300, 11.11.2008., str. 42.)

⁵ Okvirna odluka Vijeća 2001/500/PUP od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima (SL L 182, 5.7.2001.)

- (15) I/ILI
- (16) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola (br. 21) o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, koji se nalaze u Prilogu Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, te ne dovodeći u pitanje članak 4. tog Protokola, Ujedinjena Kraljevina i Irska ne sudjeluju u donošenju i primjeni ove Direktive, koja ih ne obvezuje i čijoj primjeni ne podliježu.]
- (17) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola (br. 22) o stajalištu Danske, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive, koja je ne obvezuje i čijoj primjeni ne podliježe. Okvirna odluka 2001/500/PUP⁶ i dalje je obvezujuća i primjenjuje se na Dansku,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.
Predmet i područje primjene

1. Ovom se Direktivom utvrđuju minimalna pravila u pogledu definicije kaznenih djela i sankcija u području pranja novca.
2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na pranje novca u pogledu imovine stečene kaznenim djelima koja štete financijskim interesima Unije, što podliježe posebnim pravilima navedenima u Direktivi 2017/XX/EU.

Članak 2.
Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „kriminalna aktivnost” znači svaka vrsta kriminalne upletenosti u počinjenje sljedećih kaznenih djela:
- (a) sudjelovanja u organiziranoj zločinačkoj skupini i reketarenja, uključujući sva kaznena djela navedena u Okvirnoj odluci Vijeća 2008/841/PUP;
 - (b) terorizma, uključujući sva kaznena djela navedena u Direktivi 2017/XX/EU⁷;
 - (c) trgovine ljudima i krijumčarenja migranata, uključujući sva kaznena djela navedena u Direktivi 2011/36/EU⁸ i Okvirnoj direktivi Vijeća 2002/946/PUP⁹;

⁶ Idem.

⁷ Direktiva 2017/XX/EU Europskog parlamenta i Vijeća od X. X. 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP o suzbijanju terorizma (SL x L, xx.xx.2017., str. x.)

⁸ Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP (SL L 101, 15.4.2011., str. 1.).

- (d) seksualnog iskorištavanja, uključujući sva kaznena djela navedena u Direktivi 2011/93/EU¹⁰;
- (e) nezakonite trgovine narkoticima i psihotropnim tvarima, uključujući sva kaznena djela navedena u Okvirnoj odluci Vijeća 2004/757/PUP¹¹;
- (f) nezakonite trgovine oružjem;
- (g) nezakonite trgovine ukradenom robom i drugom robom;
- (h) korupcije, uključujući sva kaznena djela navedena u Konvenciji o borbi protiv korupcije u kojoj sudjeluju službenici Europskih zajednica ili službenici država članica Europske unije¹², i Okvirnoj odluci Vijeća 2003/568/PUP¹³;
- (i) prijevare, uključujući sva kaznena djela navedena u Okvirnoj odluci Vijeća 2001/413/PUP¹⁴;
- (j) krivotvorenja valute, uključujući sva kaznena djela navedena u Direktivi 2014/62/EU¹⁵;
- (k) krivotvorenja i piratstva proizvoda;
- (l) kaznenih djela protiv okoliša, uključujući sva kaznena djela navedena u Direktivi 2008/99/EZ¹⁶ ili Direktivi 2009/123/EU¹⁷;
- (m) ubojstva, teške tjelesne ozljede,
- (n) otmice, protupravnog oduzimanja slobode i uzimanja talaca;
- (o) pljačke ili krađe;
- (p) krijumčarenja (uključujući u pogledu carina i trošarina te poreza);

⁹ Okvirna odluka Vijeća 2002/946/PUP od 28. studenoga 2002. o jačanju kaznenopravnog okvira za sprečavanje pomaganja neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka (SL L 328, 5.12.2002., str. 1.).

¹⁰ Direktiva 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP (SL 335 L, 17.12.2011., str. 1.).

¹¹ Okvirna odluka Vijeća 2004/757/PUP od 25. listopada 2004. o utvrđivanju minimalnih odredaba vezanih za elemente kaznenih djela i sankcija u području nezakonite trgovine drogom (SL 335 L, 11.11.2004., str. 8.).

¹² Konvencija o borbi protiv korupcije u kojoj sudjeluju službenici Europskih zajednica ili službenici država članica Europske unije.

¹³ Okvirna odluka Vijeća 2003/568/PUP od 22. srpnja 2003. o borbi protiv korupcije u privatnom sektoru (SL 192 L, 31.7.2003., str. 54.).

¹⁴ Okvirna odluka Vijeća od 28. svibnja 2001. o borbi protiv prijevare i krivotvorenja bezgotovinskih sredstava plaćanja (SL 149 L, 2.6.2001., str. 1.).

¹⁵ Direktiva 2014/62/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o kaznenopravnoj zaštiti eura i drugih valuta od krivotvorenja, kojom se zamjenjuje Okvirnu odluku Vijeća 2000/383/PUP (SL 151 L, 21.5.2014., str. 1.).

¹⁶ Direktiva 2008/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava (SL 328 L, 6.12.2008., str. 28.).

¹⁷ Direktiva 2009/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o izmjeni Direktive 2005/35/EZ o onečišćenju s brodova i uvođenju sankcija za kršenja (SL 280 L, 27.10.2009., str. 52.)

- (q) iznude;
 - (r) krivotvorenja;
 - (s) piratstva;
 - (t) trgovanja na temelju povlaštenih informacija i manipuliranja tržištem, uključujući sva kaznena djela navedena u Direktivi 2014/57/EU¹⁸;
 - (u) kiberkriminala, uključujući sva kaznena djela navedena u Direktivi 2013/40/EU¹⁹;
 - (v) svih kažnjivih djela, uključujući porezna kaznena djela povezana s izravnim porezima i neizravnim porezima kako su definirana nacionalnim pravom država članica, koja se kažnjavaju oduzimanjem slobode ili nalogom za pritvaranje u najduljem trajanju duljem od godinu dana ili, kada je riječ o državama članicama u čijim je pravnim sustavima predviđen minimalni prag za kažnjiva djela, svih kažnjivih djela koja se kažnjavaju oduzimanjem slobode ili nalogom za pritvaranje u najmanjem trajanju duljem od šest mjeseci;
- (2) (2) „imovina” znači imovina svake vrste, bilo fizička ili ne, pokretna ili nepokretna, materijalna ili nematerijalna te pravni dokumenti ili instrumenti u bilo kojem obliku uključujući elektronički ili digitalni, kojima se dokazuje vlasništvo nad imovinom ili udjel u imovini te vrste;
- (3) (3) „pravna osoba” znači svaki subjekt koji prema mjerodavnom pravu ima pravnu osobnost, uz iznimku država ili javnih tijela pri izvršavanju javnih ovlasti te javnih međunarodnih organizacija.

Članak 3. *Kaznena djela pranja novca*

1. Svaka država članica osigurava da se sljedeće postupanje smatra kažnjivim kaznenim djelom kada je počinjeno s namjerom:
- (a) konverzija ili prijenos imovine, kada se zna da je ta imovina stečena kriminalnom aktivnošću ili sudjelovanjem u takvoj aktivnosti, u svrhu utaje ili prikrivanja nezakonitog podrijetla imovine ili pomaganjem bilo kojoj osobi koja je uključena u počinjenje takve aktivnosti u izbjegavanju pravnih posljedica djelovanja te osobe;
 - (b) utaja ili prikrivanje prave prirode, izvora, lokacije, raspolaganja, kretanja, prava povezanih s imovinom ili vlasništva nad imovinom, kad se zna da je ta imovina stečena kriminalnom aktivnošću ili sudjelovanjem u takvoj aktivnosti;

¹⁸ Direktiva 2014/57/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o kaznenopravnim sankcijama za zlouporabu tržišta (SL 173 L, 12.6.2014, str. 179.).

¹⁹ Direktiva 2013/40/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. kolovoza 2013. o napadima na informacijske sustave i o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2005/222/PUP (SL L 218, 14.8.2013., str. 8.)

- (c) stjecanje, posjedovanje ili uporaba imovine, ako se u vrijeme primitka zna da je ta imovina stečena kriminalnom aktivnošću ili sudjelovanjem u takvoj aktivnosti.
2. Da bi kazneno djelo iz stavka 1. bilo kažnjivo, nije nužno utvrditi:
- (a) prethodnu ili istodobnu presudu za kazneno djelo kojim se stvorila imovina;
 - (b) identitet počinitelja kaznenog djela kojim se stvorila imovina ili druge okolnosti povezane s tom kriminalnom aktivnosti;
 - (c) je li kriminalna aktivnost kojom se stvorila imovina provedena na području druge države članice ili treće zemlje, ako je predmetno postupanje kazneno djelo u okviru nacionalnog zakonodavstva države članice ili treće zemlje na čijem se području postupanje odvijalo te bi se smatralo kaznenim djelom u okviru nacionalnog zakonodavstva države članice koja provodi ili primjenjuje ovaj članak kad bio ono bilo počinjeno na njezinu području;
3. Kaznena djela iz stavka 1. točaka (a) i (b) primjenjuju se i na osobe koje su počinile kriminalnu aktivnost kojom je stečena imovina ili sudjelovale u takvoj aktivnosti.

Članak 4.

Poticanje, pomaganje i sudioništvo te pokušaj

Svaka država članica osigurava da su poticanje, pomaganje i sudioništvo te pokušaj počinjenja kaznenog djela navedenog u članku 3. kažnjivi.

Članak 5.

Kazne za fizičke osobe

1. Svaka država članica osigurava da je postupanje navedeno u člancima 3. i 4. kažnjivo djelotvornim, proporcionalnim i odvraćajućim kaznama.
2. Svaka država članica osigurava da su kaznena djela navedena u članku 3. kažnjiva kaznom oduzimanja slobode u maksimalnom trajanju od najmanje četiri godine, barem u ozbiljnim slučajevima.

Članak 6.

Otegotne okolnosti

Države članice osiguravaju da se sljedeće okolnosti smatraju otegotnim okolnostima u pogledu kaznenih djela navedenih u člancima 3. i 4.:

- (a) ako je kazneno djelo počinjeno u okviru kriminalne organizacije u smislu Okvirne odluke Vijeća 2008/841/PUP²⁰; ili
- (b) ako počinitelj ima ugovorni odnos i odgovornost prema obvezniku ili je sam obveznik u smislu članka 2. Direktive 2015/849/EU te je počinio kazneno djelo pri provođenju svojih poslovnih aktivnosti.

Članak 7.

Odgovornost pravnih osoba

1. Svaka država članica osigurava da se pravne osobe mogu smatrati odgovornima za kršenja iz članaka 3. i 4. koje u korist tih pravnih osoba počini bilo koja osoba djelujući samostalno ili kao dio tijela te pravne osobe i čija se vodeća pozicija u pravnoj osobi temelji na bilo čemu od sljedećega:
 - (a) ovlasti zastupanja pravne osobe;
 - (b) ovlasti za donošenje odluka u ime pravne osobe; ili
 - (c) ovlasti za provedbu kontrole unutar pravne osobe.
2. Države članice osiguravaju da pravne osobe mogu odgovarati ako je zbog nedostatka nadzora ili kontrole koje provodi osoba iz stavka 1. omogućeno da osoba koja je podređena pravnoj osobi počini bilo koje kazneno djelo iz članaka 3. i 4. u korist te pravne osobe.
3. Odgovornost pravnih osoba u skladu sa stavcima 1. i 2. ne isključuje kaznene postupke protiv fizičkih osoba koje kao počinitelji, poticatelji ili pomagači sudjeluju u bilo kojem kaznenom djelu iz članaka 3. i 4.

Članak 8.

Sankcije za pravne osobe

Svaka država članica osigurava da se pravna osoba odgovorna u skladu s člankom 6. može kazniti sankcijama koje su djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće, što uključuje kaznene i nekaznene novčane kazne, a može uključivati i druge sankcije kao što su:

- (1) isključenje te pravne osobe od prava na javne naknade ili pomoć;
- (2) privremena ili trajna zabrana obavljanja gospodarskih aktivnosti te pravne osobe;
- (3) stavljanje te osobe pod sudski nadzor;
- (4) sudski nalog za likvidaciju;

²⁰ Okvirna odluka Vijeća 2008/841/PUP od 24. listopada 2008. o borbi protiv organiziranog kriminala (SL L 300, 11.11.2008., str. 42.).

- (5) privremeno ili trajno zatvaranje institucija koje su se upotrebljavale za počinjenje kaznenog djela.

*Članak 9.
Nadležnost*

1. Svaka država članica utvrđuje svoju nadležnost za kaznena djela iz članka 3. i 4. kada je:
 - (a) kazneno djelo u cijelosti ili djelomično počinjeno na njezinu državnom području;
 - (b) počinitelj njezin državljanin.
2. Država članica obavještuje Komisiju ako odluči utvrditi dodatnu nadležnost nad kaznenim djelima iz članka 3. i 4. počinjenima izvan njezina državnog područja kada je:
 - (a) uobičajeno boravište počinitelja na njezinu državnom području;
 - (b) kazneno djelo počinjeno u korist pravne osobe s poslovnim nastanom na njezinu državnom području.

*Članak 10.
Istražne mjere*

Svaka država članica osigurava da djelotvorne istražne mjere, kao što su one kojima se koristi u slučajevima organiziranog kriminala ili drugim slučajevima teškog kriminala, budu dostupne osobama, jedinicama ili službama nadležnima za istraživanje ili kazneni progon kaznenih djela iz članka 3. i 4.

*Članak 11.
Zamjena određenih odredaba Okvirne odluke 2001/500/PUP*

1. Ovom se Direktivom zamjenjuju članak 1. točka (b) i članak 2. Okvirne odluke 2001/500/PUP u pogledu država članica koje su obvezane ovom Direktivom, ne dovodeći u pitanje obveze tih država članica koje se odnose na datum prenošenja te Okvirne odluke u nacionalno zakonodavstvo.
2. Za države članice koje su obvezane ovom Direktivom, upućivanja na Okvirnu odluku 2001/500/PUP tumače se kao upućivanja na ovu Direktivu.

*Članak 12.
Prenošenje*

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije [24 mjeseca nakon donošenja]. Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.

Kada države članice donesu te odredbe, one moraju sadržavati upućivanje na ovu Direktivu ili im se takvo upućivanje prilaže pri njihovoj službenoj objavi. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

*Članak 13.
Izješćivanje*

Komisija najkasnije [24 mjeseca od roka za provedbu ove Direktive] Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće u kojem se procjenjuje u kojoj su mjeri države članice poduzele potrebne mjere za usklađivanje s ovom Direktivom.

*Članak 14.
Stupanje na snagu*

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

*Članak 15.
Adresati*

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Bruxellesu,

*Za Europski parlament
Predsjednik*

*Za Vijeće
Predsjednik*